

Pa pošli prejemnik:
za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta 13 —
četrt 6 — 50
mesec 2 — 20
V upravnih prejemnik:
za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta 10 —
četrt 5 —
mesec 1 — 70
Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inzerate
sprejema upravnštvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rekopis se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2, I., 17.

Iz tega vsak dan, izven
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 111.

V Ljubljani, v petek 16. maja 1902.

Letnik XXX.

Državni zbor.

Dunaj, 15. maja.

Novo posojilo.

Danes je posl. Daszynski s svojim najnovejšim predlogom za dve uri zadržal proračunsko razpravo. Zahteval je namreč od vlade, naj pojasni, kje dobi 38 mil. kron za nove topove. Daszynski je ta svoj najnovejši predlog utemeljeval jako obširno. Rekel je med drugim: Tudi poslanska zbornica ima pravico vprašati in zvedeti, kje dobi vlada denar, ki ga je delegacija dovolila. Ako nima poslanska zbornica te pravice, potem naj delegatje sami iščejo pokritja. Delegacija sploh nima pravega ustavnega značaja. A četudi delegaciji priznamo ustavni značaj, morali bi se delegatje voliti po razmerju strank kakor v odseke, a ne po posameznih kronovinah. Govornik je nadalje ostro prijel vojnega ministra in razne poročevalce v delegacijskih odsekih, češ, da samo kimajo. Grajal je tudi resni ton grofa Goluchowskega in sek. načelnika Mereya, ki sta odgovarjala delegatu v k o v i u glede svetohijeronimskega zavoda v Rimu, kakor do- slej ni bila navada. (Kakor čujem, ima vitez Vuković pripravljen primeren odgovor.)

Daszynskemu je takoj odgovarjal finan. minister dr. vitez B ü h m - B a w e r k. Rekel je: Že davno ni bila tajnost, da vojska uprava zahteva nove topove. V formalnem oziru pa se poslanska zbornica ne more baviti s tem vprašanjem, ker vse skupne državne potrebe dovoljujejo delegaciji. V materialnem oziru seveda more zbornica posredno vplivati na skupne izdatke, ker izmed svoje srede voli delegate. Pa ne gledé na to vlada ničesa ne prikriva. Da, pritrdila je vojnemu ministru, da za nove topove zahteva 38 milij. kron. Mi živimo v dobi, ko mora država vzdrževati armado ter skrbeti za potrebno orožje. Sedanjí topovi so zastareli in treba je nadomestila, ker brez primerne orožja je najhlabjša armada danes onemogla nasproti sovražniku. (Klici: Kje pa naj vzamemo denar?)

Fin. minister: Vsi torej želite, da Vam to pojasnim. Koliko se bode tekom let izdalo za nove topove, tega Vam danes ne morem povedati, ker poskušnje še niso dovršene. Ker pa so troški za tako novo orožje navadno jako visoki, zato se ne morejo pokriti iz tekočih dohodkov, marveč potem kreditne operacije in sicer za daljšo vrsto let.

Finančna uprava hoče torej troške za nove topove pokriti s posojilom, ki naj bi se povrnilo približno v tridesetih letih. Za letos zahteva vojna uprava 38 milijonov; torej odpade po kvotnem ključu na Avstrijo 249 milijona.

Poljedelsko ministerstvo.

Sinoči malo pred 9. uro je bila končana razprava o železnicih, ko sta govorila še poročevalca P o v š e in dr. Pergelt, ter se je pričela razprava o proračunu poljedelskega ministerstva. Sinoči pa je le poročevalec dr. vitez K o z l o w s k i pričel razpravo s kratkim uvodom.

Danes so do 5. ure govorili minister Giovanelli in poslanci Prašek, grof Barbo, Polesini, Sozanski in Robič. Ta je v stvarnem govoru splošno omenjal žalostne razmere kmečkega prebivalstva, našteval razne želje glede štajerske in konečno v resoluciji za Spod. Štajersko zahteval slovensko poljedelsko šolo.

Govornikov je oglašanih že nad 20, ki gotovo jutri vsi ne pridejo na vrsto.

Parlamentarni koledar.

Vlada se jako trudi, da bi bila še ta mesec proračunska razprava končana in bi ne bilo treba novega provizorija. Od vseh strani se pritiska na poslance, naj se izbržejo iz vrste govornikov ali pa vsaj prav kratko govoré. Nekateri so se sicer črtali, a to bi dosti ne izdalo. Zato je načelnik avstr. delegacije dr. Bärnreither v dogovoru z vlado osebo v Budimpešti pregovoril ogrsko vlado, da prihodnji teden zboruje ogrska delegacija, avstrijska pa šele od 26. t. m. dalje.

Drugi teden v torek se torej zopet snide avstrijska poslanska zbornica, da dovrši proračun.

Po delegacijah, torej v prvi polovici meseca junija, reši avstrijska zbornica še nekatere nujne predloge, tako da se deželni zbori skoraj gotovo ne snidejo pred 15. junijem.

Dolenjska železnica.

(Govor posl. Pfeifferja.)

Dne 2. maja je izmed slovenskih posl. prišel na vrsto posl. Pfeiffer, ki je zopet vlado pozivljaj, naj stori potrebne korake, da se železnica od Novega mesta čez Belo Krajino do hrvaške meje podaljša. Govor se glasi:

Že večkrat sem v tej zbornici utemeljeval resolucijo, da se Bela Krajina sprejme v omrežje dolenskih železnic. Kot zastopnik dolenskih kmečkih občin sem se zopet oglasil za besedo, da nasvetujem sledečo resolucijo:

»C. kr. vlada se nujno pozivlja, da z izdatnimi denarnimi sredstvi omogoči podaljšanje dolenske lokalne železnice od Novega mesta skozi Belo Krajino (Metlika-Crnomelj) do deželne meje.»

To vprašanje je že star znanec v tej zbornici. Že l. 1864 je kranjska trgovska in obrtniška zbornica v obširni spomenici na c. kr. vlado temeljito dokazala potrebo zgradbe takozvane dolenske železnice od Ljubljane skozi Dolenjsko do hrvaških železnic. (Dobro, dobro!) Tudi v peticijah na drž. zbor je pozneje pojasnjevala važnost te proge za povzdigo gospodarskega razvoja na Kranjskem in sploh državnega prometa.

Tudi deželni zbor kranjski, dolenske občine in druge korporacije so pošiljale prošnje na c. kr. vlado in državni zbor, naj bi se ta železnica dogradila. Posebno kranjski deželni zbor se je bavil s tem vprašanjem ter pošiljal svoje prošnje na pristojna mesta. To se je zgodilo v letih 1866, 1868, 1869, 1870, 1872 do 1878, od 1880 do 1889, da se vendar enkrat uresniči želja po pogovoru: Gutta cavat lapidem.

Konečno je bila z zakonom z dne 6. junija 1890 zagotovljena železnica, žal, da samo od Ljubljane do Straže in Kočevja.

Komaj sta bili ti dve progi zagotovljeni, takoj so se v kranjskem dež. zboru oglasili poslanci, ki so zahtevali podaljšanje železnice skozi Belo Krajino ter dokazovali, da je ta del načrta živa gospodarska potreba za Belo Krajino. Za to podaljšanje železnice je dež. zbor obljubil izdatno podporo ter tudi dovolil dež. financam primeren prispevek za načrt in proračun.

Č ozirom na važnost in nujnost tega podjetja je dež. zbor, oziroma dež. odbor zopet minulo leto odposlal prošnji na žel. ministerstvo in na državni zbor.

Kranjski poslanci pa so skoraj vsako leto v tej zbornici ponavljali resolucije, ter priporočali vladi zgradbo belokranjske železnice, da tudi za gospodarski razvoj zmožna, pa zanemarjena Bela Krajina dobi potrebno prometno sredstvo.

Kakor znano, dele Gorjanci Belo Krajino od ostale dežele ter jo ločijo od prometa. Vseled te osamelosti in pa neprimerno zgrajenih cest se Bela Krajina v gospodarskem oziru res ni mogla razvijati. V Belo Krajino ne prihajajo vnani trgovci in kupci, gozdnih in poljskih pridelkov, izvrstnega sadja, pa tudi nekdanj slovečega belokranjskega vina ljudje niso mogli spraviti v denar in še danes ni nobenega prometa vseled previsokih prevoznih stroškov.

Belokranjsko prebivalstvo je marljivo in skromno, vendar pa nima najpotrebnejšega zasluga v domovini. (Cujte, kujte!) Zato je prisiljeno, da se v trumah izseljuje preko morja v tuje dežele. (Cujte, kujte!)

Iz podatkov ljudskega štetja je znano, da število prebivalstva v črnomaljskem okraju vedno pada; l. 1880 je prebivalstvo v tem okraju šteló okoli 30.000 duš, l. 1890 le 28.460 in l. 1900 le 26.280.

Četudi so slabe prometne zveze in razmere, vendar prebivalstvo v domovini ni še izgubilo upanja v boljšo prihodnost. V tem upanju se ne straši trdega dela. Tako je n. pr. trtna uš prebivalstvu uničila skoraj vse vinograde. Z največjo težavo in muko si je prebivalstvo s pomočjo države in dežele obnovilo že velik del vinogradov. Marljivo in delavno prebivalstvo je, smem reči, izdalo skoraj zadnji vinar, da si ohrani svoje vinograde in se vzdrži na svoji rodni zemlji. (Cujte, kujte!)

Zato pa tudi goji opravičeno nado, da ne ostane na večne čase brez železnične zveze, da dobi kupca za svoje s tolikim trdom zopet pridobljene pridelke, si zboljša svoje gospodarske razmere in povrne posojila državi in deželi.

Poleg izvrstnega vina pa rodovitna zemlja rodi tudi izvrstno sadje. Tu so še zakladi premoga in rude, veliki gozdovi ter sploh pogoji za industrijska podjetja. Dokaz temu je železna tovarna pri Gradcu, ki je nedavno prenehala z delom, dalje premog pri Crnomlju, ki pa se ne more izvažati.

Vse to dokazuje, da je nujno potrebna belokranjska železnica. Ako govorim o belokranjski železnici, imam vedno pred očmi, da se bode vendar enkrat Dalmacija zvezala po železnici z državo. (Živahna pohvala.) Da se omogoči ta zveza, je treba belokranjsko železnico podaljšati do hrvaške meje (Tako je!), n. pr. pri Karlovcu, Ogulinu ali Oštariji. Že l. 1869 se je mislilo na to, da se po dolenski železnici avstrijske železnice zvežejo z dalmatinskimi.

Tudi l. 1890 je vlada sama naglašala, da ima dolenski železnici velik pomen v gospodarskem, političnem in stratežnem oziru, ako se namreč podaljša in zveže z dalmatinskimi železnicami. Pred tedni so govorniki v obeh zbornicah opozarjali na potrebo zveze Dalmacije z državo; v go- sposki zbornici je odličen govornik mej odobravanjem poudarjal, da je to »unicum« v Evropi, ker kronovina (Dalmacija) ni zvezana z državo po železnici. (Cujte!)

V bližnji bodočnosti mora torej avstrijska vlada z ozirom na nujno potrebo premagati mažarski upor. Mejem pa naj cesarska vlada dogotovi podaljšanje dolenske železnice v Belo Krajino.

Ako se zgradi belokranjska železnica, bode država vsaj nekaj povrnila zanemarjenemu črnomaljskemu okraju. Kako vlada zanemarija ta del kranjske dežele, dokazuje tudi to, da je finančna uprava iz letošnjega proračuna črtala 46.000 kron, ki so bile namenjene za preložitve državne ceste med Lužo in Metliko, akoravno je dotični načrt že gotov pri deželni vladi. (Cujte, kujte!)

V imenu belokranjskega prebivalstva, ki je pozabljeno od sveta, zanemarjeno od vlade, ter z največjo težavo plačuje davek v krvi in denarju, povzdignem svoj glas v tej zbornici, naj vlada vendar pomaga, da more to ljudstvo ostati v svoji domovini ter se preživiti s trdim delom. Zato priporočam visoki zbornici prečitano resolucijo in prosim, da jo visoka vlada tudi kmalu izvrši. (Živahna pohvala.)

Prince Liechtenstein o nagodbi.

Na shodu političkega društva v Wüh- ringu na Dunaju je imel poslanec prince Liechtenstein v ponedeljek zvečer važen govor o nagodbenem vprašanju. Govornik je rekel med drugim: Ogrska kot eminentno agrarna dežela zahteva visoko varstveno carino za poljedelske produkte; v tem vprašanju jej Avstriji, ki smo tudi večinoma agrarci, nikakor ne oponiramo. Nasprotno smo pa mi opravičeni za premnoge žrtve zahtevati vsaj primerne varstva za obrt in industrijo z izdatnimi carinskimi postavkami. To našo zahtevo pa ogrska vlada odklanja, da, šzell gre še celo tako daleč, da hoče zvišati carino na surovine in s tem zadati avstrijski industriji občuten udarec. V tej zadevi je sporazumljenje nemogoče. S tem pa še nikakor ni opravičeno. Avstrija ima še dovolj drugih razlogov, da se pritožuje in zahteva resne remedure. Trgovinski minister je rekel v budgetni debati, da mora Avstrija skrbeti zato, da ne zabrede zopet v položaj »pogodbene nemoči«. Najbolj pa moramo protestirati proti protežiranju od strani Ogrske na skriven način, posebno potom znižanja žel. tarifov. Tako podpiranje ogrskih interesov ogrska vlada vedno taji, a je notorično dokazano. Ravnotako se mora skrbeti, da veterinarski predpisi niso samo na papirju, marveč se tudi dejansko izvršujejo.

Ministerska kriza v Srbiji.

Na Srbskem so srečno prijadrali do nove ministerske krize. Povzročila jo je zopet vladna predloga o najetju posojila. Že v ministerskem svetu, ki se je vršil 11. t. m., se je pokazalo, da se zadevno vprašanje ne reši brez krize, kajti s pogoji v pogodbi je bil zadovoljen le finančni minister dr. Milovanović z nekaterimi radikalnimi so- drugimi v kabinetu, kralj ter vsi liberalni člani so jo pa odločno pobijali. Konečno se je sklenilo, naj finančni minister poskusi svojo srečo v finančnem odseku ter plenumu skupščine.

Že včeraj pa smo javili, da je finančni odsek z vsemi proti 1 glasu odklonil vladno predlogo, nakar je finančni minister napovedal demisijo kabineta, če plenum skupščine ne vsprejme vladne predloge. Kmalu po seji finančnega odseka se je sošel v po- svet ves klub radikalne stranke ter po daljši razpravi s precejšnjo večino zavrnil načrt. Sedaj je tudi minister Milovanović uvidel, da z njegovim projektom ne bo nič, ker so ga pustili na cedilu celo njegovi najboljši pristasi in ker, kakor samoobsebi umljivo, ni našel potrebne večine, vendar ni odstopil

5330

sam, marveč podal je ostavko cel Vučev kabinet.

Kraljeva odločitev v zadevi te krize še ni znana, vendar je vsprejem demisije skoro gotov, na krmilo nove vlade pa pride Pašić, ki prevzame tudi zunanje zadeve in javna dela. Zapreko mu neki povzročuje le to, da je prevelik prijatelj Rusov. Če bo tudi kralj tega mnenja, je mogoče, da pride na krmilo Milanović, ki bi izvrševal svoje državne finančne operacije s samimi fin. uradniki. Ti so menda prišli tudi na enostavno idejo, naj se osnuje v Srbiji igralnica in vsaj na ta način dobi vir potrebnih — posojil, ker že noben drugi denarni zavod noče ničesar posoditi. Je pač križ, če so vedno prazne blagajne in ni potrebnega kredita; žrtvuje se ena skupščina in potrebno število vlad, a doslej je bilo vse zamen.

O vzrokih poraza francoske opozicije.

Že v poročilu o izidu zadnjih ožjih volitev v francosko poslansko zbornico smo navedli nekaj razlogov, vsled katerih opozicijske stranke niso dosegle tega, kar so nameravale. Porazov je vzrok na eni strani vladni terorizem, na drugi pa in to je glavno, silno pomanjkanje potrebne edinstveni meji posamnim strankam. Vsaka opozicijska stranka je postopala nekako popolnoma ločeno od drugih, nasprotno pa v svoj volivni program sprejela mnogo takih točk, ki niso prišle njejim lastnim pristajem, še manj pa onim nekaterih drugih strank. Če kje, pravi »Infor.«: je bil gotovo tu umesten franc. pregovor: »Qui trop embrasse, mal étirent« — malo manj bi bilo bolje, kajti sicer dobromišljena »napaka«, da se pove in oblubi v volivnem programu vse, karkoli bi ugajalo temu ali onemu somišljeniku v stranki, je morala naravno dovesti do osebnih koncesij, kar jim je bilo pa večkrat naravnost v pogubo. Mej tem, ko so šli nasprotniki v boj samo z »ugledom in varstvom republike«, se je borila opozicija za čast in nedotakljivost armade, varstvo ljudstva pred izmuzgavanjem tujcev, borila se je torej proti framaconom, proti židom, protestantom, socialistom in kolektivistom, proti korupirani kliki v kabinetu, proti temu samemu, proti sovražnikom cerkve in redov ter še proti mnogim drugim elementom, ki več ali manj res škodijo ljudstvu v tem ali onem oziru ali mu vsaj ne koristijo. S tem so se pa stranke razcepile na prav neznatne dele in si konečno — mesto edinstveni — celo nasprotovali med seboj. Tak način boja, pravijo, sedaj v Franciji še ni bil umesten, ker gre se v prvi vrsti le za to, da se dobi močna protivladna stranka, ostale točke programa bi se dale izvesti še le polagoma. Enostavno geslo »proč z židovsko-framaconsko kliko« bi bilo v boju več koristilo, nego so sedaj cele strani sicer izbornih programov.

Kmečki nemiri v Italiji.

Velike nemire so povzročili predvčeršnjem v Putignano kmetje, večinoma poljski delavci, ki so se uprli radi preneznatne plače. Upora se je udeleževalo nad 5000 kmetov. Priredili so demonstracijo po mestu, zažgali nekaj užitinskih mitnic in se zbrali potem mej velikim vpitjem pred občinsko hišo. Župan je izkušal pomiriti razdražene kmete — upornike, toda nakrat je uvidel, da njemu samemu preti nevarnost, ker so ga demonstranti obkolili od vseh strani ter hoteli udreti v občinsko hišo. Orožniki so hoteli razgnati demonstrante, toda v tem hipu se je pričel šele pravcati boj. Ranjenih je bilo sedem orožnikov. Nato so orožniki prijeli za orožje in naredili red. Ranjenih je bilo več oseb, mej njimi neka žena. Aretirali so 40 nemirnežev. Pozneje je zavladal zopet najlepši red.

Mirovna pogajanja v Južni Afriki.

Z vseh strani južno-afriškega bojišča so došli včeraj v Vereninging buraki voditelji in pooblaščenici, da se udeležijo glavnega posvetovanja o pogojih, pod katerimi so voljni skleniti mir in odložiti orožje. Zbralo se je na zborovališču lepo število najodličnejših Burrov. Natančnejši poročil o tem prvem posvetovanju kajpada še ni, Reuterjev urad poroča iz Pretorije le sledeče: Kolikor je znano iz dosedanjih obravnav, senišeničesar sklenilo, kar bi kazalo, da se kmalu

konča vojska. Najboljše poročstvo za mir je še vedno energično nadaljevanje vojske. Angleška vlada naj se nikar preveč ne zanaša na to, da bi sedanja posvetovanja pomenila bližnji mir.

Krizerju bližje stoječi krogi v Amsterdamu trdijo, da so Buri bolj kot prej kedaj voljni boriti se za popolno neodvisnost. Voditelji se sicer udeležujejo pogajanj, a le pod gotovimi pogoji.

Dopisnik »Köln. Ztg.« trdi, da je prejel zanesljive informacije, iz katerih je posneti, da mirovna pogajanja ne bodo kmalu končana. Posamni odposlanci bodo najprej povedali mnenje njim podrejenih ljudi, potem bo razgovor in glasovanje o glavnih vprašanjih, in sicer tako, da bo vsak povedal število svojih ljudi za ali proti predlogu.

Nekoliko veselejša vest pa se poroča v tem oziru iz Rima. Magr. Guaghren, apostolski vikar v Oranije-državi, je namreč dobil iz Vatikana sporočilo, da se kmalu sklene mir v Južni Afriki. Apostolski vikar je odpotoval v Anglijo, da se odpelje v Kapstadt.

Književnost in umetnost.

Jutrajsnji koncert pevskega zbora »Smetana«

nam bo dal priliko naslajati se nad vsemi onimi lepotami dovršenega izvajanja pevske skladbe, s katerimi je slavil na Francoskem tako znamenite zmage in žel toliko slave, ter jo žanje povsod, koder nastopa. Ta zbor je tako natanko izvežban, da se zdi poslušalcu, kakor da se glasi orkester in povodja igra z njim kakor s kakim posameznim instrumentom, iz katerega izvljaja po svoji volji različno stopnjevanje dinamičnega niansovanja v harmonično skupnost in celoto, katera se more imenovati dovršeno idealna. Specialiteta zbora »Smetana« pa je pred vsem njegov pianissimo, plastičnost melodije in skrajno pravilna vokalizacija. V teh svojstvih nima zbor »Smetana« nobenega tekmovalca.

Zanimiv vspored jutrajšnjega koncerta nam bo dal priliko občudovati vsa ta krasna svojstva tega znamenitega pevskega društva. Med drugimi točkami bo pelo društvo tudi dva zbora, katera je pelo pri mejnarodnem pevskem tekmovanju na Francoskem in sicer: »Utopljenka« v Bruslju in »Češke ples« v Parizu, ter karakteristično skladbo francoskega skladatelja Laurenta de Rilléja »Gozdna prisega«. Ta skladatelj je bil, kakor smo že zadnjič omenili, poročevalec ocenovalne komisije za vokalno produkcije pri mejnarodnem tekmovanju na svetovni razstavi v Parizu in je bil po uspehih čeških pevcev tako navdušen, da jim je iz spoštovanja do njihovih umetniških vrlin posvetil omenjeno skladbo.

Zatoj danes se enkrat prav toplo priporočamo vsem onim, kateri ljubijo krasno petje in podpirajo domačo umetnost, naj ne zamude te izredne prilike, ki se jim nudi slišati ta znameniti pevski zbor.

Dopisi.

Iz Dobrepolj, dne 11. maja. Naš liberalni panj je izgubil mačico... Pustila je gospodarstvo v največjem neredu, a tudi liberalna družina je prišla takoj v nered.

Mi ogledujemo te razvaline, te žalostne ostanke razbite liberalne ladije, kako se pode drug za drugim, kako se love, in mi se jim tudi smejemo. Kako bi se pa ne smejali? Kje je vsa tista mogočnost, ob katero so bobnali? Kje je tista modrost, katero so nekateri teh mož tolikrat prodajali? Kako jih sedaj občudujemo. Občudujemo pa še marsikaj drugega. Tako občudujemo tistega človeka, ki piše v »Narodu«, da pokojna mačica ni pustila na površje »ljudem slabše vrste«. Mi pa občudujemo tem bolj, ker poznamo to »vrlino«. Občudujemo tudi najvno tistega visokega uradnika, ki pozna poštenje svojih ožjih somišljenikov pri nas in v svoji prav bližnji okolici, pa očitno dvomi o poštenju novoizvoljenega odbora rekoč: »pa bi vsaj izvolili kakega poštenega človeka! Je že križ, ko človek boleha za fiksno idejo, da je vsak klerikalec suft, (ta bolezen se dobi, ako človek bere samo »Narod«). Tudi akademična izobrazba ga ne imunizira proti tej bolezni, a liberalce seveda... saj jih poznamo! Dalje občudujemo navdušenost občanov, ki puste, da nekdo gospodari z občinskimi stvarmi, ima v skrbi akte, pečatin še marsikaj drugega, dasi ga nikdar noben občinski odbor ni pooblastil, a sta ga menda pooblastila dva občinska svetovalca. — Občudujemo pa najbolj velikanško potrpežljivost visoke vlade, da še sedaj čaka občinskega

računa za minulo leto, proračuna za tekoče, in tako še marsikaj čaka. Vse to občudujemo! Sporodili Vam bomo pa že, kako se bodo te stvari še lepo razvijale, ter dokazovale pozitivno delovanje liberalnih privrčencev v lepi deželi kranjski.

Iz poročila o delovanju kmetijsko-kemičnega preskušališča za Kranjsko v Ljubljani za leto 1901.

Iz ravnokar izišlega, od ravnatelja g. dr. E. Kramer-ja sestavljenega poročila posnamemo sledeče:

V strokovnem oziru so počastili s svojim obiskom preskušališče gospodje: dvorni svetnik v c. kr. poljedelskem ministerstvu profesor dr. Emerik Meissl dne 17. aprila, dvorni svetnik dr. Teodor vitez pl. Weinzierl, ravnatelj c. kr. postaje za preiskavanje semen (c. kr. kmetijsko botaniško preskušališče) na Dunaju dne 30. junija, in vseučiliščni profesor dr. Viljem Prausnitz, ravnatelj c. kr. občnega zavoda za preiskavanje živil v Gradcu, dne 2. novembra in dne 30. decembra.

Kakor lanske leto, vodila je tudi letos začasno upravo zavoda c. kr. deželna vlada za Kranjsko (referent c. kr. okr. glavar Markwart baron Schönbberger); delovanje preskušališča pa nadzoruje c. kr. poljedelsko ministerstvo po štatu, potrjenim z odlokom z dne 20. oktobra leta 1898, št. 22713.

Delovanje zavoda obsegalo je znanstvena (tehnična) preiskavanja doposlanih predmetov, izvrševanje praktičnih poskusov in znanstvenih del, istotako se je odgovarjalo na doposlana vprašanja ter odobrvala in objavljala strokovna poročila.

Tudi v tem poslovnem letu se je število doposlanih poskusov pomnožilo; v prejšnjem letu je bilo poslanih v preiskavo 419 predmetov, v letu 1901 pa 453, kjer je bilo čez 2200 posamičnih določil potrebnih, kar je ugoden dokaz, da se občinstvo v obilni meri zavoda poslužuje.

Navedene preskušnje so se pečale s kmetijstvom, z živili in užitninami; preiskave so se vršile tudi v obrtne in industrijske namene.

Za poskušnjo v kmetijske namene je bilo poslanih 149 predmetov, in sicer poljedelskih semen (128 poskusov), nadalje poljske prsti, zveplenega prahu, modre galice, klaje, umetnih gnojil in raznih kmetijskih škodljivcev. Število teh preiskovanj se je torej v primeri s prejšnjim letom (104 poskusi pomnožilo), in to velja zlasti o poljedelskih semenih.

Živil in užitnin poslanih je bilo v poskušnjo 193 predmetov, in sicer vino, pivo, sadni mošt, žganje in esence, pitne vode, mleko in surovo maslo, malinovec, kava in kavini surogati, čaj, dišave, brinjevo olje, brinjeve jagode in ribe.

Izmed 116 vinskih poskušanj je bilo 34, torej okoli 20 odstotkov, spoznanih za ponarejene ali za slabe. Ponarejena vina so bila večinoma polvina, nekaj poskušanj je bilo pokvarjenih, v drugih se bile tuje primesi. Od 34 doposlanih poskušanj voda se je pri vseh poskušnjah dokazalo, da niso sposobne za človeško uživanje. Dalje se je spoznalo kot pokvarjenih več vrst mleka, čaja, žafrana in malinovec.

V industrijske in obrtniške namene poslanih je bilo 50 predmetov v preiskavo, in sicer raznih vrst rde in premoga (23 poskusov), nadalje česlovine, barvil, voska, sredstev za konzerviranje lesa, amonijaka, svinčenih cevij, kostne masti, usnja, glave sifonskih steklenic, solitra, ribjega olja itd.

Po inicijativi preskušališča je bilo poslana in preiskovana mleka 50 poskusov, poljske prsti 6 poskusov in prosenega pšena 6 poskusov.

Izvrševanje praktičnih poskusov in preskušanj obsegalo je: a) Preiskavanje prsti na gorenjski ravnini, b) preiskave v Ljubljani rabljenega mleka, c) preiskavanja glede umetno barvanega prosenega pšena (kaše) in d) poskuse, tikajoče se obdelovanja ljubljanskega močvirja.

Nadalje je poskušališče odgovarjalo na vprašanja in strokovna odobravanja. Kar se tiče odgovorov na doposlana vprašanja, bodi omenjeno, da so se večinoma nanašala na kletarstvo, zlasti na ravnanje z bolnim in pokvarjenim vinom; dalje na uporabo umetnih gnojil, na uničevanje poljskih škodljivcev, nadalje o mešanici travnih in detelnih semen za različne zemlje in jednake stvari.

Mnenje svoje je oddalo poskušališče v različnih zadevah sodnijskim in političnim oblastim, kakor tudi industrijem.

Konečno bodi omenjeno, da je ravnatelj zavoda g. dr. E. Kramer, kot zaprišezni deželnosodni kemik v več slučajih vršil sodnijsko-kemične preiskave in prisostvoval večkrat kot večak sodnijskim razpravam.

Iz vsega se razvidi, da ta koristen zavod prav dobro deluje in napreduje.

Izpred sodišča.

Električna železnica v Ljubljani.

Dne 6. febr. t. l. okolu 5. ure vozil je proti »Bavarskemu dvoru« tramvajski voz št. 3. Na isti progi je stal dvovprezni voz Janeza Sirnika iz Sp. Siške. Konji so se pred tramvajem splašili. Anton Stimec je sicer poizkušal ustaviti voz, a predno je mogel to storiti, je tramvaj podrl enega konja in mu zlomil nogo. Poškodovanec je dvignil obtožbo proti A. Stimcu radi neprevidne vožnje in proti tramvajskemu inženirju Schwingenschussu, ker je dovolil voziti z dotičnim vozom, dasi je bil opozorjen na nedostatnost jedne zavore. Glede voza št. 3. so se vozniki izrekli, da so se že opetovano branili voziti, ker je imel nedostatnost — zelo zanimivo! Priče, ki so bile v obližju katastrofe, izpovedo, da so se konji splašili v daljavi 16 m, torej je voz še dalje držal. Bi voznik z normalnim vozom že veliko preje ustavil in preprečil nesrečo. Stimec sam pravi, da je zavora št. 4. odpovedala, ko je pa ravno št. 5. in 6. vporabljal, bila je pa prehuda, tako da je voz še dalje držal. Ker je prvo sodišče oba obtoženca oprostilo, napravil je drž. pravdnik vsklic. Pri tem je zastopal oškodovanca dr. Krisper in elek. železnico dr. Triller. Dr. Krisper opozarja, da se je tisti kritičen dan vozilo z vozom št. 3., katerega so se vsi vozniki branili, in predlaga, naj se vsklicu ugodi. Sodišče je vsklic zavrnilo.

Smreke. Miha Piček ima lep smrekov gozd. Neznani zlikovci so mu pa nekega lepega dne 8 najlepših smrek, ki so bile kakor nalašč za hmeljovke, odnesli iz gozda. Priča Marija Piček je videla, da sta Ignacij in Mha Cerar iz Krašnje peljala voz, na katerem so bile hmeljovke, o katerih misli, da so bile skoro gotovo pred kratkim časom še v njenem gozdu. Obsojenca sta bila obsojena na tri dni ječe s primernim postom. A ker sta se čutila popolnoma nedolžna, vložila sta vsklic. Pri obravnavi izpove Mar. Piček še enkrat, da je videla dva voza s hmeljovkami, pri katerih sta bila oba obtoženca. Na voze so bile smreke in sicer neokleščene. (Okrađeni Piček je izrekel, da so morale biti smreke neokleščene.) Obtoženca trdita, da so bile smreke okleščene in da sta jih dobila v svojem gozdu. Njihova priča Neža Cerar iz Krašnje je pomagala smreke spravljati z enega voza. Bile so same hmeljovke z vršički, drugače so bile okleščene. Po zagovoru g. Tomišeka je vsklica sodnja obsojenca oprostila. Piček ni nič kaj zadovoljen z sodbo.

Medsebojna »branitev«. Na sv. treh kraljev dan so se v Šmarju fantje najprej napili, nato so se pa stekli in sicer zaradi — plačila. Pri tem so se med seboj strašno oklali. Janez Ferbežar je dobil smrtno nevarno rano, Anton Pader ima 4 vbovine, Jože Ferbežar globoko vbovino v komolecu in le Martin Svigelj je imel srečo. Dobil je le 3 lahke »zmečkanine«. Obtoženci večinoma vse priznajo, le Janeza Ferbežarja noče nobeden imeti na vesti. Zagovarjajo se, da so se med seboj »braniili« in vsak je hotel »mir narediti«. Anton Pader zatrjuje, da so bili »prijatelji prej in potlej« in prosi v imenu svojih prijateljev sodnike, naj jih z ozirom na to »pustete«. Odškodnine nobeden ne zahteva. Sicer pa se vzorno in složno eden drugega »ven režejo«, svojih ran nobeden ni čutil prej, predno ni prišel domov, in Ant. Pader je globoko vbovino na hrbtu šele drugi dan opazil! Anton Pader dobi 2 in pol meseca ječe, Janez Ferbežar ravno toliko, njegov brat 3 mesece in Janez Svigelj 6 mesecev in post vsakih 14 dni. Fantinom ne gre v glavo, da so jih tako občutno kaznovali, ko so si vendar med seboj odpustili.

Pretep med ženskami. Marija, Marjana in Reza Resman so prišle na dvorišče Marije in Marjane Vidic, z baš ne najlepšim namenom, ker so imele metle in grablje. Pričele so s prepirom, nato so si skočile v laze. Ko se je v pretep vmešaval tudi Vidičin mož, so se vse 3 sestre obrnile še nanj, ga položile na tla in ga še dobro naklestile. Marjana Resman je dobila zato 3 dni zapore, ostali obtoženci po 24 ur. Obsojenca pa niso bili nič kaj zadovoljni s to obsodo in so s: pritožili, ker se je vsaka morala »braniiti«. Resmanove sestre izpovedo, da je Vidičeva žena s kleščami suvala umobolno njihovo sestro, nakar so ji prišle na pomoč. Na zagovor dr. Furlana, ki predlaga, naj se Marija Resman oprost, ker proti nji govori samo jedna priča, ki je šele koncem razprave prišla k pretepu, odidejo sodniki k posvetovanju. Med tem časom pa Janez Vidic gostobesedno ogodrnja taka sodišča, ki jih po nedolžnem obsojajo, in zahteva, naj pridejo priče (— katerih ni —) in naj prisežejo. Vsklicno sodišče zavrne vsklic.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 16. maja.

Slovanski časnikarski shod. Jutri bodo torej došli mej nas slov. časnikarji. Prihajali bodo nekateri že z

vlakitekom dopoldneva. Nekaj Čehov in Poljakov pride z gorjenskimi železnico opoldne, glavni del udeležnikov pa pride jutri popoldne ob 5. uri 35 min. po južni železnici. Slovesni sprejem slovenskih gostov se bo torej vršil jutri ob 5. uri 35 minut popoldne na kolodvoru južne železnice. Člani časnikarskega odbora spoznati bodo po belo-modro-rudeh kokardah pod srebrnim peresom, člani mestnega sprejemnega odbora po belo- zelenih kokardah, člani »Slovenskega planinskega društva« po belo-modro-rudeh kokardah pod znaki tega društva. — Gg. hišne posestnike prosimo, da še tekom jutrišnjega dopoldne okrase svoje hiše s slovenskimi trobojnicami.

Duhovske zadeve s Koroškega. Dne 1. maja t. l. je minulo 25 let, odkar je prišel mil. g. prošt Lovro Šerajnik v Tinje. Že takrat malone 70letni starček obhaja sedaj po božji milosti tudi 25letnico proštovanja! Pač redek dogodek! — Č. g. Jos. Jandl, župnik v Sovodju, je imenovan za dekana. Č. g. Jos. Gros, župnik v Zgornjem Milštatu, je imenovan za župnika v Etendorfu. Razpisana je do dne 17. junija župnija Lieseregg, in do dne 18. junija župnija Zweinitz. — Umrli je dne 4. t. m. č. g. M. Bornscheek, v pokojeni župnik v Lamu, star 64 let. — Farni izpit so delali ta teden č. gg.: Jan. Schneditz, O. Bruner in M. Thaler. — Mil. g. knezoškof bo na binkoštni ponedeljek podelil 16 bogoslovcem tonzuro in nižje redove.

G. ravnatelj Levu je priredilo ljublj. učiteljsko društvo kot bivšemu nadzorniku mestnih šol za slovo včeraj slavnostni banket v areni »Nar. doma«. Vdeležili so se ga razven mestnega učiteljstva tudi udje c. kr. mestnega šolskega sveta. G. župan Hribar nazdravi prvi g. ravnatelj kot predsednik mestnega šolskega sveta. V svojem govoru se mu zahvaljuje za vmeno, s katero je 12 let posloval kot mestni šolski nadzornik, akoravno je imel že kot profesor na realki veliko dela; zahvaljuje se mu posebno za plodonosno in neumorno delovanje v mestnem šolskem svetu, v katerem je imel g. ravnatelj vedno odločilno besedo, ne le kot nadzornik, marveč kot nepristranski in dober poznavatelj šolskih zakonov; zato si je tudi pridobil prijateljstvo vseh udov m. šol. sveta. Za uspešno njegovo delovanje naj mu bo učiteljstvo hvaležno in naj ga ohrani v blagem spominu. G. ravnatelj naj tudi na svojem novem tako vplivnem mestu ohrani isto blagonaklonjenost mestnemu ljudskemu šolstvu, katero je imel dosedaj. Slednjič pozivlje g. župan navzoče, naj zakličejo gosp. ravnatelj trikrat »Živio«. — G. vodja Gabršek se poslovi od g. ravnatelja v imenu učiteljstva, prosi, naj še nadalje ohrani isto prijateljstvo do učiteljstva, katero je imel skozi 12 let. »G. ravnatelj«, povdarja govornik, »je bil sicer strog nadzornik, toda oh enem tudi prijatelj. Ker je sam vestno izpolnival svojo dolžnost, zahteval je to tudi od učiteljstva. Zato je le njegova zasluga, da se je ljudsko šolstvo v Ljubljani tako zelo razvilo. Seme, katero je on vsejal, je že rodilo stoteren sad. Želimo le, konča govornik, »da se nas g. ravnatelj še nadalje spominja, in v zastavo, da bode vez, ki nas z njim veže, neločljiva, mu izročamo svoje slike«. Nato mu izroči gđ. voditeljica Gual in gđ. učiteljica Marout sliko mestnega učiteljstva v krasnem okviru. — G. ravnatelj Lev se zahvali nekako tako-le: »Ne le meni, marveč tudi mojim otrokom bo to dajilo drago, kot spomin na očetovo delovanje. Deloval sem iz veselja do poklica, do stolnega mesta, v katerem že bivam 42 let, in prepričan, da je narodu treba napredka«. Pohvalivši ljudskošolski zakon, nadaljuje: »Služboval sem nekaj časa v Gorici in ko sem prišel potem v Ljubljano, sem bil imenovan nadzornikom v radovljiškem okraju. Z dvema, za šolstvo vnetima glavarjema sem dosegel, da ni imel slednjič v celem okraju noben otrok dalje v šolo kakor 4 km. V Ljubljani sem se branil nadzorništva, ker se mi je radovljiški okraj priljubil in ker so vladale v Ljubljani neprijetne razmere. Napadali so me od raznih strani kot fanatičnega človeka. Ko sem postal nadzornik

mestnih lj. šol, imel sem res obilo dela. Prevtarjati smo morali tudi mestni šolski svet in bilo je precej opraviti, predno smo pomedli dvorano. Nasel sem pa zavedno napredno učiteljstvo in podpirala sta me oba g. župana. Spremenilo se je od takrat veliko. Zidale so se nove šole, že obstoječe razširile itd., dosti je bilo posla, dosti poročil, inšpekcij, toda šlo je srečno dalje, ker so me podpirali vsi faktorji, učiteljstvo, mestni šol. svet, in oba predsednika. Ako ima dandanes ljudsko šolstvo drugačno lice kakor pred 12 leti, je le zasluga vseh teh faktorjev, ki so složno sodelovali. Še več bi bil storil, ako bi ne bil vezan kot profesor na realki, ako bi bil dobil dopust, da bi se bil posvetil edino le lj. šolstvu. Pa tudi sedaj ni zveza med nami pretrgana. Kot ravnatelj učiteljstva imam dolžnost še nadalje ostati z vami v zvezi in nadzorovati lj. šolstvo. Toda tudi vi imate pravico udeleževati se poduka na učiteljski, kakor n. pr. učnih slik, katere se prirejajo za pripravnike. Veselilo me bo, ako se hodete te pravice pridno udeleževati. Vedno pa naj vlada med nami prijateljstvo. Kot nadzornik sem se vedno držal principa: »Suaviter in modo, fortiter in re«, in »Clara pacta, boni amicitia«. Neprijetne reči sem opravil med štirimi očmi, dobre pa spravil v akte, ker »littera scripta manet«. Hvala vam za priznanje. Pijem na razvoj ljud. šolstva, na zdravje g. župana, udov mest. šol. sveta in učiteljstva. — Slednjič se mu zahvali še g. katehet Smrekar v imenu katehetov in povdarja, da je g. ravnatelja v vsem delovanju vodila ljubezen do domovine in pa tudi zavest, da brez trdnega verskega prepričanja ni mogoča prava dobra vzgoja mladine. — Po oficiojnem delu banketa se je razvila prosta neprisljuna zabava.

V pokoj je šel davkar g. J. Vido- vič v Slovenjem Gradcu ter se naseli v Gradcu.

Občinske volitve v Dobropoljah so vendar potrjene, kakor se je izvedelo iz zanesljivega vira. Je pač že skrajni čas.

Miroslava Vilharja spomenik. Doprsni kip tega pesnika, vlit v bronu, izdelal je dovršeno domači umetnik kipar gospod Al. Repič na Dunaju. Kip je sedaj v Postojni, — kjer bode tudi spomenik tega znamenitega narodnega pesnika stal —, in bode za binkošti razstavljen. N. hče naj tedaj ne zamudi prilike ogledati si povodom obiska sloveče postojnske jame tudi Miroslava Vilharja kip, na kar tu posebno opozarjamo.

Tretji zvezek S. Gregorčičevih poezij je ravnokar izšel. Založil ga je gosp. Josip Gorup.

Novi kapelnik slovenske opere bo, kakor čujemo, zaslužni g. Hilarij Benišek. »Društvena godba« si bo potem morala poiskati drugega kapelnika.

Mašo na Rožniku imajo binkoštno nedeljo o b 8. uri delavci in delavke tukajšnje predilnice, h kateri vabijo vse prijatelje in somišljenike.

Škofjelofske novice. Voda je zopet poškodovala Antonu Gabru jez, ki ga je moral zavoljo odnešenega prejšnjega poplona novega narediti. Zopet nova škoda za reveža. — Pred mestno hišo so naredili lep nov trotoar. Mogoče, da bi bilo še drugod kaj potreba! — Gospodu nunskega kateheta A. Čadežu je neznan uzmovič iz zaprte sobe odnesel 40 kron ne ve se kam. — Očitna kazn. Na Suhi pri Škofji Loki je na svetega Marka dan postavil nek cerkovnik križ v vežo hiše, kjer bivajo njegovi sorodniki, da se pogovori z njimi. Hlapec, ki jih je imel precej »za ušesi« in ki je prejšnje dni precej »robantil«, pride v vežo. Dekla mu pravi: »Tam-le Boga poljubi, da ti bo odpustil, kar si te dni zagrešil.« Hlapec pravi: »Poleno bom vzel in ga parkrat udaril, pa bo«, in šel naprej. Drugi dan je šel proč od onega gospodarja v župnijo Presko. Ko gre v novi službi z vozom po les, se mu konji splašijo, hlapec pade pod voz, dvakrat se mu noga zlomi in črepinja razbije. Umrli je kmalu. — Kstavki v Škofji Loki dostavlja drug dopisnik, da v eni tovarni za jesih stavkajo vsi delavci razven enega. Policija pa nima dosti posla in opravila. — Iz škofjeloskih hribov. Krasno je kazalo drevje in obetalo mnogo sadu in lepih denarcev za sveže sadje in žganje.

Zdaj je pa skoro vse pokončano. Sneg prejšnjih dni, slana in mraz so mnogo razdejali in posmudili. Dne 13. t. m. je pa na nekaterih krajih še toča nekoliko popravila. Nič dobrega se ne obeta.

Izpod Kuma. Dne 8. t. m. je imel Kum cel dan kapo, na vrhu še nekaj snega, in je deloma dežilo. Popoldne je za kako uro kapo dvignil in se je videlo na njem 5 turistov ali turistinj. — Dne 13. popoldne pred drugo uro pa je prišla nevihta od Litije proti Kumu, padala je toča, pa jako drobna. Treščilo je v Sklendrovcu in strelovod Št. Jurski. Strela je razdrapala zid pri tleh in notri v zvoniku, razbila stojišče pri misijonskem križu in izdrila en žbljček. Kodi je prišla od stolpa do obhajilne mize, ni sledu. Že nekaj let ni udarilo v ta strelovod.

Velika povodenj je bila te dni v kozjanskem okraju vsled vednega deževanja. Mejna Sotla in Bistrica sta preplavili njive in travnike ter nasuli s peskom in kamenjem, dobro zemljo pa odnesli. Res, ubog je naš kmet ob Sotli in Bistrici!

Ljubljanske novice. Tat se je ujel. Meseca decembra l. l. je bilo pri Crnivu na Crnuh ukraden mnogo denarja in razne dragocenosti. Včeraj si je tat upal v ljubljansko zastavljalnico, kjer se je nadejal zastaviti nekaj brož. Kar nakrat pa je stal pred njim g. Toplihar, ki se mu je prijazno nasmejal, kakor bi hotel reči »dobro došel«, ter je konfisciral tatu in nekaj ukradenih stvari — broše s podobo umrlega Crniva — katere je tat pri sebi imel. — K nesreči, ki se je pripetila predvčerajšnjim zvečer Mariji Kokec, je pripomniti, da je Kokec žena žel. uslužbenca Kokca, in ne uslužbenka.

Samomor 70letnega starca. V Radgoni se je obesil sedemdesetletni Matej Manko.

Celjski Nemci med seboj. Znani Sonnenburg ni več magistratni uradnik. Pravi se, da je zapustil svoje mesto vsled nesporazumljenja z — Oechsom!

Nova nemška šola? Kakor se nam poroča, trudi se celjski advokat Schurbi na vso moč, da dobe v St. Rupertu nad Laškimi nemško šolo. Ali bo nemški celjski advokat tje v šolo hodil?

Dvojni samomor. Predvčeraj zjutraj vrgla sta se pri Gorici v Sočo in utonila Josip Candutti, tiskar in načelnik goriških socijalistov, ter njegova ljuba 20letna Marija Grusovin. Na obrežju so našli na Canduttijevem klobuku pismo, v katerem sta samomorilca opravičevala svoj korak. Candutti pravi v pismu, da je baron Teuffenbach povzročil njegovo obsodbo na 2 in pol mesečno ječo, dasi je vedel, da je on nedolžen. Candutti pravi v tem pismu nadalje, da bi moral vsled svoje bolehnosti umreti, predno bi dokončal ječo. Candutti je zapustil vdovo z več otroci. Bil je kakor črkostavec v službi v tiskarni Paternolli. Trupli obeh utopljenecv so našli proti popoldnevu blizu novega mosta; imeli sta roki z ruto skupaj zvezani. Trupli so potem, vsako v posebnem vozu, prepeljali naravnost na pokopališče. Candutti se je hotel usmrtiti že 1. maja, a prepričali so mu še pravočasno, da ni skočil v Sočo. Oba zaljubljenca sta zapustila že v nedeljo Gorico in sta se podala v Trst, kjer sta se nastanila v hotelu »Al buon pastore«. Poskusila sta se umoriti tudi v Trstu ter v Škedenji. Ker se jima pa ni posrečilo, povrnila sta se v Gorico ter skončala svoji življenji v Soči.

Semenj za volno. Trgovska in obrtniška zbornica v Miskolcu naznanja trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da se bo letošnji semenj za volno vršil v Miskolcu dne 18. junija t. l.

Peš po celem svetu. Iz Celja poročajo: Francoz Weston, ki potuje peš po celem svetu in se je mudil pred dvema letoma v Celju, oglašil se je te dni zopet v našem mestu. Prehodel je med tem Rusijo, Kitajsko, Indijo, Avstralijo, Perzijo, Arabijo in vzhodni del Afrike ter skozi Italijo prišel zopet v Celje. Gospod Weston trdi, da mu nikjer tako ne ugaja, kakor med Slovenci. Na potu je sedaj proti domu. Obljubil je, da pride čez dva meseca zopet Celjane obiskat.

Posvečevanje nove cerkve katol. Kaptov v Aleksandriji se je vršila v

nedeljo 4. maja zelo slovesno. Koptski patriarh Ciril II. jo je posvetil v navzočnosti aleks. nadškofa, treh drugih škofov in mnogo duhovnov-zastopnikov raznih redov. Ker je naš presvetli cesar Franc Josip za cerkev daroval 40.000 gl. in je cerkev pod avstr. pokroviteljstvom, se bili pri svečanosti navzoči tudi avst. gen. konzul Lud. pl. Velica iz Kahire, avstr. konzul St. pl. Ugron v Aleks. z vsemi gospodi konzulata, mnogi drugi konzuli in mnogo izbranega občinstva. Lepa, ne sicer velika cerkev stoji približno na istem mestu, kjer je bila v prvih stoletjih cerkev sv. Marka. — Zadeva o Fr. Jos. azilu je zdaj povoljno rešena. — Vstanovili smo slov. čitalnico v Aleksandriji, kjer bo v prihodnje sedež društva »Slov. P. ob N.« in središče Slovencev. V nedeljo 11. maja se je otvorila. Prosim, predrage Slovence, primernih knjig za njo. Izročiti naj se blagovolijo frančiškanskemu samostanu v Ljubljani. — P. Benigen.

V mejnarodni panorami bodo razstavljene sedanje pasionske igre v Oberammergau u izjemoma še v nedeljo in ponedeljek, da se s tem mnogim tujcem ter botrom in birmancem iz dežele nudi prilika, ogledati si te vrlo pogojene slike, ki gledavca nehote prestavijo v dotični kraj in čas. — Pričenši s prihodnjim torkom se prične »drugo potovanje po lepem Trstu in zanimivi grad Miramar«. Posebno v drugem delu te serije se nudijo prizori iz notranjščine gradu, ki je sicer nima vsakdo prilike si ogledati. — Za naslednji teden se pripravlja, kot smo že omenili, serija čeških združilšč.

Najnovejše od raznih strani. Ranjenega sodruga Tauscha, Freslovega prijatelja, so včeraj zdravega izpustili iz bolnice. — Dr. Offenheima, ki je župana dr. Luegerja in Neumayra pozval na dvoboj, je cesar pomilostil. — Na veronskega kardinala Bartolino streljal je včeraj, ko je imel nadškof birmovati, neki neznan zločinec, a ga ni zadel. — Splošna stavka je v Stockholmu.

Z Martiniqua se še poroča, da je katastrofa prišla nenadoma, kajti v neki gostilni so našli trupla gostov, ki so ravno hoteli zajutrkovati in imeli pred seboj pripravljena jedila. — Veliko posla imajo sedaj v Saint Pierru in drugod razni črni in beli roparji, ki kradejo s trupel in s stanovanj, kar jim pride pod roke. Oblastvo je moralo preskrbeti vojaško stražo, ki je aretirala že več roparjev. — Podzemeljsko bobnenje še ni prenehalo. Preživele odvažajo vsled tega na južni del otoka. — Mej onimi, ki pogrešajo svojcev, je tudi bivši kralj d. a. h. o. m. e. y. - s. k. i. Benhazin. Njegov sin je obiskoval gimnazijo v Saint Pierru in je nameraval binkoštno prireditve udeležiti se izleta na vrh Mont Peléeja.

V prisilni delavnici. Inspektor: »Kaj pa prav za prav počnejo ti ljudje tukaj?« Vodja: »To se ravna po tem, kar znajo in kar so delali, ko so bili prosti.« Inspektor, ki se obrne do enega kaznjencev: »Kaj pa si ti delal, ko si bil svoboden?« Kaznjencec: »Denar sem ponarejal!«

50 000 K je glavni dobitek loterije gledaliških igralcev. Opozarjamo, da bo žrebanje nepreklicno 19. junija t. l. in da se vsi dobitki po odtegnjenih 10% izplačajo v gotovini.

Darovi.

Za pogorelce v Zdenski vasi so dalje darovali: č. župni urad v Ribnici 134 K, g. Matija Hočevar, župan itd. v Vel. Lašičah, 40 K, blag. gospa Terezija Hočevar, vdova c. kr. vladnega svetnika v Ljubljani, 20 K, g. Anton Jaklič, c. in kr. vojaški kurat v Trstu 50 K, g. c. in kr. duh. prof. Ladislav Suchánek v Trstu 4 K, g. Martin Narobay, župnik v Zapolah 5 K, g. Leopold Tratnik, izdelovatelj cerkvene posode, 16 K, g. Janez Vidregar, župnik v Št. Vidu pri Zatičini 10 K, g. Simon Pristov, benef., 10 K, g. A. J. 5 K, g. P. A. 3 K, g. Z. F. 3 K, g. A. I. 2 K, g. Fr. Ser. Kepec, duh. upr. v Česnicah 15 K, g. Jan. Pfajfar, žup. upr. v Javorjah nad Škofjo Loko 12 K, župljani Robski 60 K, župnija Čatež pri Trebnju 24 K 25 h. g. I. Ključevšek, župnik 2 K, g. Nikolaj Stazinaky, admin. 2 K, g. Frid. Hudovernik, župnik v pok. v Kranju 10 K in nekaj obuval, č. župni urad v Poljanah nad Škofjo Loko 140 K, župnijski urad v Novi Oslici 17 K, g. Anton Verbaja, župnik v Kamnigorici s svojimi župljani 25 K 47 h. g. Janez Brezovar, duh. v Velikem Gabru 10 K, g. Ignacij Salehar, župnik v Dolenji vasi s svojimi župljani 64 K, Neimenovani Slomškarici s Stajerskega 6 K, župljani Struški 67 K 10 h, slavno ured. »Slovenec« II. zbirka 156 K 9 h, g. Fran. Vrhovšek,

župnik v Svibnem s svojimi župljani 24 K, g. M. Jereb, župnik v Predvoru 6 K, župnija Ambrus 31 K 52 h, Grajski farani v Gradu s svojim gosp. župnikom Jan. Oblak 100 K, župnija na Sori 24 K 28 h, farni urad Kranjska gora 18 K, g. Miha Bogulin, vpok. župnik v Šmarjeti 5 K, župnija na Mirni 18 K 70 h, župni urad Vel. Poljane 24 K 28 h, župni urad na Koroški Beli 34 K 24 h, g. Anton Rogoš, dekan v Hrušici 10 K, mestni župni urad Kranj 61 K, blag. rodbina Trtnik-Petrovič v Ljubljani 2 zavoja obleke, g. Florentin Rudeš v Ljubljani 2 zavoja obleke, g. Miha Koželj, župnik v Podbrezjah 24 K, Dragarci po g. Tom. Zabukovec 32 K 20 h, g. Val. Jakelj, župnik pri sv. Križu nad Jesenicami 7 K 20 h, g. Anton Jamnik, župnik v Sorici s svojimi župljani 30 K, župljani v Oslinici 30 K, g. župan Jos. Ožura 10 K, g. A. Žnidaršič, župnik v Oslinici 10 K, g. Ante Cosulich, tovarnar na Reki 15 K, g. Martin Nemanič, župnik v Brusnicah 15 K.

V imenu pogorelcev se izreka tem potom vsem p. n. dobrotnikom priručni: Bog povrni!

župni urad Dobropolje dne 12. maja 1902.

A. d. Ramoveš.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 16. maja. Češke žurnaliste in peyce slovenski dijaki slovesno sprejeli. Čehi navdušeno odgovarjali.

Dunaj, 16. maja. Danes je bila poslanska zbornica jako slabo obiskana, komaj sklepčna. Vsi Čehi so doma zaradi praznika sv. Janeza Nep. Samo famozni reditelj Walz je delal nered. Med govorom posl. Schoiswohla je minister Giovanelli nekaj na tihem rekel sekc. načelniku baronu Becku. Walz: Ne smejate se ob tako resnih stvareh. To je predznanje! Beck: Vam bom že odgovoril. Walz: Od vas nečem odgovora. Tiho! Beck: Pa vam vendar odgovorim. Predsednik zvonil: Mir! Walz: Le zvonite! Ne pustimo, da bi se nam smejal nesramen minister.

Dunaj, 16. maja. (C. B.) Zbornica je nadaljevala razpravo o poljedelskem ministerstvu in melioracijskem zakladu. Poslanec Maks Zedtwitz je predlagal resolucijo glede znižanja obresne mere pri posojilih iz melioracijskega zaklada, ki jih dovoljujejo deželni zavodi srednjim in manjšim posestnikom. Primanjkljaj naj se pokrije iz melioracijskega zaklada.

Dunaj, 16. maja. Vsenemška zveza je danes predlagala, naj pride Schalkova častna zadeva v torek na dnevni red.

Dunaj, 16. maja. Obenem s cesarjem se udeleži vaj avstrijske mornarice tudi nadvojvoda Fran Ferdinand.

Dunaj, 16. maja. Körberju bo mogoče v zbornici povedati svojo misel o avstro-ogrski nagodbi. Poslanec Breiter bo namreč interpeliral o stanju nagodbenega pogajanja ter predlagal, da naj zbornica izreče grajo ogrskemu minist. predsedniku Szellu zaradi zadnjega govora proti Avstriji.

Dunaj, 16. maja. Proračunska debata bo trajala najbrže do 28. t. m. 30. in 31. t. m. bo sprejet proračun v gosposki zbornici.

Dunaj, 16. maja. Kathrein, Malfatti, Grabmayer so imeli danes daljše posvetovanje zaradi avtonomije. Vest, da bo Kathrein deželni glavar, se ne potrjuje.

Dunaj, 16. maja. Poljski kljub je dal ukor poslancu Wilku, ker je edini iz tega kluba glasoval za predlog Daszyskega. Wilk je obžaloval in obljubil poplavljanje.

Trst, 16. maja. V pravdi Giberti contra Mauroner najvišje sodišče odbilo tožbo proti Mauronerju, potrdivši razsodbo proti Stengle. Tožiteljčinim dedičem rešenih dvajsetisoč goldinarjev.

Lvov, 16. maja. Včeraj je zaradi prepovedi zborovanja začelo štrajkati čez 700 tehnikov. Brzojavili so ministru Hartlu, da bodo mirno brez izgrediv štrajkali in ne šli v šolo, dokler prepovedi ne prekliče.

Pariz, 16. maja. Podmorski ognjenik je začel bljuvati pri Saint Vinayresu v bližini Ajaccio. Prebivalci tega mesta so silno preplašeni.

London, 16. maja. 125.000 fres. so nabrali tu za prebivalce otoka Martinique.

New York, 16. maja. Poročila o položaju na Martiniquu so mirnejša. A bati se je novega izbruha. Na Mont Pelée se je odprlo novo žrelo.

Franco Jožefova grenka voda

je najboljšo naravno čistilo.

V zalogi v Ljubljani pri Mih. Kastnerju in Peter Lassnik-u. 585 10-2

Umrli so:

13. maja. Anton Armič, trg. sotrudnika sin, 6 m., Ključavničarske ulice 3, rhachitis bronchitis — Ivana Lutterotti pl. Langenthal, zasebnica, 83 let Pod trančo št. 2, ostarelost. — Franja Pajsar, prodajalka 65 let, Cerkvene ulice 5, neoplazma vesophagi. — Josip Pavlič, želez. uslužbenca sin, 1 mes., Velike čolnarske ulice 5, catarrh. gastro intest.

14. maja. Anton Rebernik, delavčev sin, 14 mes. Hradeckega vas 26, bronchitis capill. — Helena Bajc gostija, 75 let, Dunajska cesta 46, marasmus.

16. maja. Fran Thomas, knjigovec, 91 let, Turjaški trg 4, oslabiljenje.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 506 2 m, srednji zračni tlak 736 0 mm

Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celsiusu	Veterni	Nebo	Padačina v 24 urah
16. 9. zveč.	734 3	5 3	sl. jug.	pol obl.	
16. 7. zjut.	736 3	2 6	brev.	megla	7 9
16. 2. popol.	733 7	15 0	moč. zah.	pol obl.	

Srednja včerajšnja temperatura 5 2°, normale: 14 0°.

Brunolein, izvrstno sredstvo za ohranitev le sovja, preprečuje gnilobo, oprilost itd. Za trgovce pohištva, mizarje in zasebnike ima v zalogi trdka **BEATA EBERL** v Ljubljani, Franciskanske ulice. 624 15 11-1

Vnana naročila proti povzetju.

Prodá se

iz proste roke hiša št. 11 ob Cesti na loko v Ljubljani s 3 sobami in 2 kuhinjama, poleg katere je hlev, dvorišče in velik vrt.

Več se poizve pri lastniku Ivanu Paiserju. Cesta na loko. 575 3-3

Vrta mladenka,

verna in marljiva služkinja, bi rada prišla v tako službo, da bi se kaj kuhati naučila.

Več pové upravništvo „Slovenca“. 610 3-1

Takoj sprejem

2 učenca 2 Ivan Pust

stavbeni in umetni ključar. — Pristavske ulice št. 8 ali stari parni mlin. 591 3-2

Organist

se išče, ki bi znal kako rokodels vo. Oženjeni ima prednost.

Več je izvedeti pri župnem uradu Sv. Križa nad Jesenicami, Gorenjsko. 581 3-2

Hôtel

v večjem mestu na zelo ugodnem kraju na Dolenjskem se 592 3-2

odda takoj v najem.

Več se izve v zalogi Puntigam v Ljubljani.

Površnike

po najnovejšem kroju

priporočata II 569 6-3

Eričar & Mejač

Ljubljana, Prešernove ulice 9.

Nj. svetost papež Leon XIII.

sporočili so po svojem zdravniku prof. dr. Laponi-ju gospodu lekarnarju G. Piccoli-ju v Ljubljani priručno zahvalo za doposlane Jim stekleničice

tinkture za želodec

in so njemu z diploma dne 27. novembra 1897

podelili naslov „Dvorni za-ložnik Nj. svetosti“.

Imenovani zdravnik ter tudi mnogi drugi sloviti profesorji in doktorji zapisujejo bolehalim G. Piccoli-jevo želodčno tinkturo, katere krepeča želodec, povečuje slast, pospešuje prebavljenje in telesno odprtje.

Naročila vsprejema proti povzetju in točno izvršuje

G. Piccoli, lekarnar »pri angelu« v Ljubljani, na Dunajski cesti.

Tinkture za želodec pošilja izdelovatelj v skatljah po 12 stekleničic za gl. 1 26 a. v., po 24 stekl. za gl. 2 40, po 36 za gl. 3 50, po 70 za gl. 6 50, po 110 za gl. 10 30. — Poštano mora plačati p. n. naročnik. III. 5 25-11

VABILO

na

III. redni občni zbor

„Slov. vinogradniškega društva,

registr. zadruga z omejeno zavezo“,

v Ljubljani.

Ker ni bil dne 15. t. m. sklicani III. redni občni zbor „Slov. vinograd. društva“ sklepčen, se bo vršil

dne 22. maja 1902

ob 1/3. uri popoldne

v prostorih „Ljudske posojilnice“ v Ljubljani, Kongresni trg št. 2

iznova občni zbor, kateri more v smislu § 45 brez ozira na število navzočih s štiripetinsko večino skleniti definitivno razdužitve zadruga.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Sklepanje o potrditvi računa.
4. Sklepanje o razdužitvi zadruga in event. volitev likvidatorja.
5. Slučajnosti.

Za načelstvo:

627 1-1 Gregor Šlibar, načelnik.

Gostilna „Zeleni hrib“

(Ljubljana, Dolenjska cesta)

se odda z dnem 1. junija 1902

v najem.

Pogoji radi kavcije, najemnine itd. se zvedo v pisarni pivovarne „Auer“.

615 2-2

Služba organista in cerkovnika

se hitro odda pri podpisnem uradu. Prošnji, ki znajo kako rokodelstvo, imajo prednost. Pogoji ustmeno.

Župnijski urad sv. Jurja ob Zili,

pošta Čajna - Nötsch, Koroško,

dne 3. maja 1902.

572 5-4 Štefan Sakelšek, župnik.

Žrebanje

nepreklicno

19. junija 1902

glediščnih igralcev loterija

1 glavni dobitnik	à 50000 kron
1	à 5000 „
1	à 3000 „
2	à 2000 „
5 dobitkov	à 1000 „
10	à 500 „
20	à 200 „
60	à 100 „
100	à 50 „
300	à 20 „
3500	à 10 „

Srečke po 1 kroni

priporoča 136 6

J. C. Mayer, v Ljubljani.

Vsi dobitki se po odtegnjenih 10% izplačajo v gotovini.

Podpisana pivovarna si dovoljuje naznaniti, da se bode od

sobote dne 17. t. m. čez praznike

in pozneje, (dokler ne poide zaloga) točilo

temno, na bavarski način prirejeno pivo.

Pivovarna Auer.

600 2-2

Prodaja na drobno!

Pristni kranjski

laneno-oljnati firnež

prodaja 611 10-1

Adolf Hauptmann v Ljubljani

tovarna oljnatih barv, firneža, laka in steklarsk. kleja.

Ilustrovani oeniki so franko na razpolago.

Prodaja na debelo!

Otvoritev vrta in salona restavracije Auer-jevih dedičev

v Ljubljani, Wolfove ulice št. 12.

18. maja

se salon in vrt restavracije Auer-jevih dedičev zopet otvori in bode slavnemu občinstvu za naprej vedno na razpolago.

Na binkoštno nedeljo

in nadalje vsaki dan se bode točilo izborna, vedno sveže marčno in bavarsko pivo iz domače pivovarne Auer-jevih dedičev, pristna dolenjska, štajarska in istrska vina, rizling in refoško ter vino v buteljkah. — Za okusna gorka in mrzla jedila je vedno preskrbljeno.

Na mnogobrojni poset vabi

restavratér.

621 2-1